

Gámaþjónustan hf.
Berghellu 1
221 Hafnarfirði

Reykjavík 25. júní 2018
UST201803-427/I.G.
08.14.02

Ráðgefandi álit um endurnýtingu úrgangs

Vísað er til umsóknar Gámaþjónustunnar hf., sem metin var fullnægjandi 1. júní 2018, um ráðgefandi álit Umhverfisstofnunar á því hvort lífbrjótanlegur úrgangur hætti að vera úrgangur þegar hann hefur farið í gegnum endurnýtingaraðgerð sem framkvæmd er í jarðgerðarstöð félagsins í Hafnarfirði. Álitid er byggt á þeim gögnum sem stofnuninni hafa verið afhent og breskum viðmiðum, eins og síðar verður vikið að. Umhverfisstofnun hefur ekki skuldbundið sig til eftirlits með því hvort kröfurnar í þessum viðmiðum standist framvegis. Það er á ábyrgð Gámaþjónustunnar hf. að svo verði.

Á grundvelli þeirra upplýsinga sem koma fram í umsókn Gámaþjónustunnar hf. er það álit Umhverfisstofnunar að sá lífbrjótanlegi úrgangur sem fer í gegnum endurnýtingaraðgerð hjá félaginu hætti að vera úrgangur í skilningi laga nr. 55/2003, um meðhöndlun úrgangs.

Hér á eftir fer rökstuðningur fyrir framangreindu áliti Umhverfisstofnunar.

Við gerð ráðgefandi álits tekur Umhverfisstofnun einkum mið af eftirfarandi fjórum matsþáttum þegar stofnunin metur hvort tiltekinn úrgangur hætti að vera úrgangur eftir endurnýtingaraðgerð, sbr. 6. gr. reglugerðar nr. 1078/2015, um endurnýtingu úrgangs:

1. Að úrganginum verði breytt í vöru sem hægt sé að setja á markað.
2. Að hægt sé að nota úrganginn sem fer í gegnum endurnýtingaraðgerð á sambærilegan hátt og sambærilega vöru á markaði sem hefur ekki verið unnin úr úrgangi.
3. Að hægt sé að geyma úrganginn sem fer í gegnum endurnýtingaraðgerð og nota hann á þann hátt að hann valdi ekki verri umhverfisáhrifum en sambærileg vara á markaði sem hefur ekki verið unnin úr úrgangi.
4. Að umsækjandi tryggi að varan uppfylli ávallt settar kröfur.

Almennt felur álit Umhverfisstofnunar vegna endurnýtingar úrgangs í sér samanburð á framleiðsluvöru við sambærilega vöru á markaði sem ekki er framleidd úr úrgangi. Hins

vegar er erfitt að finna vöru sambærilega moltu sem ekki er framleidd úr úrgangi. Í 6. gr. reglugerðar um endurnýtingu úrgangs (1078/2015) kemur fram að Umhverfisstofnun sé heimilt að líta til tiltækra innlendra viðmiða um lok úrgangsfasa í einstökum EES-rikkjum við vinnslu ráðgefandi álits. Því mun Umhverfisstofnun líta til breskra viðmiða um lok úrgangsfasa fyrir moltu¹ og gæðastaðals fyrir moltu² við yfirferð umsóknar í stað hefðbundins samanburðar við sambærilega vöru.

1. Úrganginum er breytt í vöru sem hægt er að setja á markað

Endurnýtingaraðgerð Gámaþjónustunnar hf. breytir lífbrjótanlegum úrgangi frá verslunum, eldhúsum, mótuneytum og gördum ásamt dýrasaur í moltu sem nýtist sem jarðvegsbætir. Við vinnslu moltunnar er timburflís notuð sem stoðefni og blandað við lífbrjótanlega úrganginn. Í umsókn kemur fram að fylgst er með móttöku hráefnis og óæskilegur úrgangur, m.a. sláturúrgangur, er sendur aftur til viðskiptavinar.

Í umsókn kemur fram að jarðgerðarferlinu sé stjórnað af iðnaðartölvum sem eru tengdar nenum sem lesa hitastig og súrefnismettun. Einnig kemur fram í umsókn að óæskilegir gerlar drepist í ferlinu þega hitastig hækkar upp í 60-65°C vegna útverminna loftháðra efnaferli sem eiga sér stað.

Í umsókn kemur fram að endurnýtingarferlið fari fram í samræmi við þær kröfur sem gerðar eru í reglugerðum er taka til jarðgerðar og er umsækjandi með starfsleyfi fyrir eftirvinnslu moltu frá Heilbrigðisnefnd Hafnarfjarðar- og Kópavogssvæðis. Einnig er umsækjandi með leyfi til moltugerðar frá Matvælastofnun sem sér um reglubundið eftirlit með starfsseminni þar sem farið er yfir ferla Gámaþjónustunnar hf. og tryggt að viðeigandi skilyrði séu uppfyllt. Jarðgerð fellur ekki undir ákvæði reglugerðar nr. 888/2015 um skráningu, mat, leyfisveitingu og takmarkanir að því er varðar efni (REACH).

Framleiðsluvaran, molta, nýtist sem jarðvegsbætir og til áburðargjafar. Í umsókn kemur fram að markaður fyrir vöruna séu þeir sem stunda lífræna ræktun og uppgræðslu og að almenningur geti fengið moltu til einkanota hjá Gámaþjónustunni hf. Umhverfisstofnun telur að umsækjandi hafi þar með sýnt að markaður fyrir vöruna sé stöðugur og öruggur.

Umhverfisstofnun telur að umsækjandi hafi fært fullnægjandi rök fyrir því að úrganginum sé breytt í vöru sem hægt er að setja á markað og að moltan uppfylli þar með fyrsta matsþátt álitsins.

¹ Quality Protocol: Compost. End of waste criteria for the production and use of quality compost from source-segregated biodegradable waste. Environment Agency, Northern Ireland Environment Agency & The Waste and Resources Action Programme (WRAP).

² PAS 100:2011 Specification for composted materials. The Waste and Resources Action Programme (WRAP), Association for Organics Recycling & British Standards Institution (BSi).

2.- 3. Samanburður við sambærilega vöru á markaði sem hefur ekki verið unnin úr úrgangi

Líkt og kemur fram að ofan, þá lítur Umhverfisstofnun til breskra viðmiða um lok úrgangsfasa fyrir moltu¹ og gæðastaðals fyrir moltu² við yfirferð umsóknar í stað hefðbundins samanburðar við sambærilega vöru.

Sá úrgangur sem er endurnýttur í jarðgerðarferlinu er samþykktur í moltugerð skv. fyrrnefndum breskum viðmiðum. Enn fremur þá tryggir umsækjandi að einungis lífbrjótanlegur úrgangur rati inn í endurnýtingarferlið.

Í gæðastaðli fyrir moltugerð sem vísað er til í bresku viðmiðunum kemur fram hvaða efni skuli mæla til að tryggja lágmarksgæði moltu. Krafa um mælingar margra þessara efna er einnig gerð í viðeigandi reglugerðum, starfs- og rekstrarleyfi. Greind voru öll þau efni er gæðastaðallinn tekur til, bæði örverur og þungmálmur. Gámaþjónustan hf. ber ábyrgð á því að verði gerðar breytingar á samsetningu hráefnis sem gætu síðar kallað á mælingar, muni félagið framkvæma þær.

Samanburður á efnasamsetningu moltu umsækjanda við gæðastaðal sýnir að sú endurnýtingaraðgerð sem framkvæmd er hjá félaginu gefi af sér afurð sem geti staðist þær kröfur sem gerðar eru. Nauðsynlegt er að framleiðsluvaran uppfylli ávallt kröfur gæðastaðalsins.

Umhverfisstofnun telur að umsækjandi hafi fært fullnægjandi rök fyrir því að sú endurnýtingaraðgerð sem framkvæmd er hjá félaginu geti framleitt vöru sem uppfylli kröfur sem gerðar eru í breskum viðmiðum fyrir lok úrgangsfasa og tengdum gæðastaðli fyrir moltu. Einnig telur stofnunin að umsækjandi hafi sýnt fram á að framleiðsluvaran valdi ekki skaðlegum umhverfisáhrifum við framleiðslu eða notkun. Þar með uppfyllir framleiðsluvaran annan og þriðja matsþátt álitsins.

4. Trygging fyrir að vara uppfylli ávallt settar kröfur

Líkt og kemur fram að ofan, þá er mikilvægt að sýna fram á að framleiðsluvaran uppfylli ávallt þær kröfur sem gerðar eru. Tíðar sýnatökur og efnagreiningar á framleiðsluvöru, skilgreindir verkferlar og skýr viðmið við mat á greiningum eru því mikilvæg.

Í umsókn Gámaþjónustunnar hf. kemur fram að sá úrgangur sem á að endurnýta sé einungis lífbrjótanlegur úrgangur frá verslunum, eldhúsum, mótuneytum og gördum ásamt dýrasaur og timburflís sem stoðefni. Líkt og kemur fram að ofan, þá eru vinnureglur til staðar sem eiga að tryggja að einungs þessi úrgangur rati inn í ferlið.

Mikilvægt er að sýnataka sé nægilega tíð til að tryggja að viðeigandi viðmið séu uppfyllt í hverri framleiðslulotu. Í umsókn kemur fram að stöðugt sé fylgst með hitastigi og súrefnismettun í ferlinu til að tryggja bestu skilyrði fyrir moltugerðarferlið. Til að tryggja gæði moltunnar eru sýni greind fyrir örverum (salmónellu og saurkokkum) fjórum sinnum á ári og eru sýni tekin úr tilbúinni moltu. Einnig kemur fram í umsókn að ráðgert sé að mæla fyrir þungmálmum í framleiðsluvörunni árlega. Viðmið sem notuð eru við

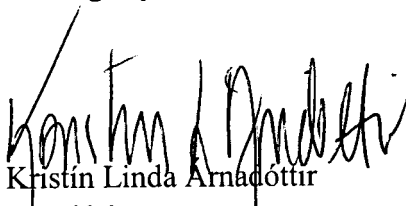
mat á greiningum eru þau viðmið er koma fram í breska gæðastaðlinum PAS100 fyrir moltugerð.

Greiningar á sýnum fara fram hjá rannsóknarþjónustunni Sýni ehf. sem er faggild rannsóknarstofa og beitir faggildum mæliaðferðum. Í umsókn kemur fram að verkferlar séu reglulega endurskoðaðir.

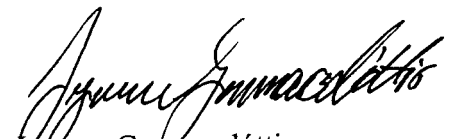
Gámaþjónustan hf. hefur skv. framansögðu fært gild rök fyrir því að það muni geta tryggt að framleiðsla vörunnar muni ávallt standast settar kröfur og þar með uppfylla fjórða matsþátt álitsins.

Vakin er athygli á að ef sett verða viðmið um lok úrgangsfasa fyrir þann úrgang sem ráðgefandi álit Umhverfisstofnunar fjallar um, sbr. reglugerð nr. 564/2014 um lok úrgangsfasa, þá fellur ráðgefandi álit Umhverfisstofnunar úr gildi og ber umsækjanda þá að fara eftir þeim viðmiðum um lok úrgangsfasa, sbr. 7. gr. reglugerðar nr. 1078/2015 um endurnýtingu úrgangs. Jafnframt er vakin athygli á því að Umhverfisstofnun er heimilt að afturkalla ráðgefandi álit sitt ef mengun af notkun viðkomandi vöru er meiri en búast mátti við þegar álitíð var veitt eða ef breytingar verða á öðrum forsendum er lágu til grundvallar álitinu, sbr. 7. gr. reglugerðar nr. 1078/2015, um endurnýtingu úrgangs.

Virðingarfyllt

Kristín Linda Arnadóttir
Förstjóri

Ingunn Gunnarsdóttir
Sérfræðingur